

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno studentky:	Bc. Kristína Margolienová
Název práce:	Práce s kontroverzními tématy ve výchově k občanství na příkladu tématu gender a stereotypy
Jméno vedoucího práce:	Ing. Michaela Dvořáková, Ph.D.
Jméno oponenta práce:	PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.

Diplomová práce Kristíny Margolienové si klade zjevně za cíl „...zjistit, jaké předpoklady by vyučující a žáci měli splňovat, aby vyučovací hodina s kontroverzním tématem měla smysl a naplňovala svůj cíl.“ (s. 9). Toto obecné vymezení tématu konkretizuje na příkladu genderu.

Práce je vzhledem k vymezení tématu odpovídajícím způsobem strukturovaná. Je totiž rozdělena na teoretickou část, která se dominantně věnuje tématu z didakticko-pedagogické perspektivy. Druhá část práce je potom pokusem o výzkumnou sondu k tématu, kde autorka realizovala rozhovor s vyučujícím a zúčastněné pozorování. Možná by nebylo špatné do teoretické části včlenit pasáž věnující se tématu genderu a hlavně zdůvodnění, proč je možné gender pojímat jako kontroverzní téma.

Z obsahového hlediska není text práce vždy jednoznačně srozumitelný. Čtenář se na některých místech musí opakovaně vracet a zkoumat, co chce autorka vlastně říci (a proč). Po formální stránce je text práce psán v zásadě bez chyb; pouze stylistika místy působí poněkud toporně.

V Teoretické části mají jednotlivé pasáže své místo. Nicméně ne vždy jsou závěry jednotlivých pasáží dostatečně diskutovány, spíše se mi zdá, že jsou jednotlivé kapitoly vedle sebe kladeny. Vidím to jako nevyužitý potenciál zpracovaného materiálu, protože autorce se zjevně na druhou stranu podařilo projít poměrně rozsáhlé množství relevantních zdrojů. Za kvalitní považuji podkapitulu o metodách výuky kontroverzních témat. Nicméně i zde chybí hlubší zdůvodnění, proč právě uvedené metody jsou vhodné.

Praktická část je vlastně popisem realizace kvalitativního výzkumného šetření; autorka použila metody zúčastněného pozorování a hloubkového rozhovoru. Překvapivé je zařazení (teoretické) pasáže o genderu právě do této části práce, která je navíc extrémně stručná. Na to, že se jedná o klíčovou část vymezení tématu, by si toto téma zasloužilo hlubší zpracování. Navíc zde postrádám nějaké silnější zdůvodnění toho, proč se podle autorky vlastně jedná o

kontroverzní téma. Na druhou stranu pozitivně hodnotím, že autorka zapojila do zpracování DP metodologii sociálních věd ve formě reflektující výuku. Jinou věcí je potom úroveň zpracování jednak samotné výuky a jednak vyhodnocení výzkumné sondy. U zpracování výuky se opět ukazuje, že autorka pracuje s tématem genderu do značné míry nereflektovaně a nevěnovala jejímu zpracování dostatečný objem práce. Z textu se navíc o výuce dovídáme poměrně málo. Vyhodnocení výzkumné sondy je naopak relativně – vzhledem k programu studia autorky – adekvátní, avšak i zde by bylo možné srovnání výsledků v jednotlivých skupinách (u pozorování) více provázat. Naopak u rozhovorů s vyučujícími se srovnání podařilo – pozitivně hodnotím pokus o zapojení reflexe zahraničních výzkumů. Podivné – a z mého pohledu navíc i zbytečné – je rozdělení závěrečná pasáže na dvě kapitoly (8. a 9.).

Obecným – a největším – problémem práce je do značné míry chybějící vysvětlení genderu a jeho předpokládané kontroverznosti. Nicméně přes uvedené výtky (těžkopádnost textu, jistá míra nesrozumitelnosti, chybějící diskuse o probraných tématech apod.) hodnotím pozitivně to, že autorka si zvolila vskutku didaktické téma, které je na pedagogické fakultě (a v daném stupni studia) na místě. U tohoto tématu prokázala schopnost pracovat s odbornými texty a dostatečně své poznatky syntetizovat tak, aby byly použitelné pro budoucí pedagogickou praxi. Avšak celkové zpracování bohužel není bezvadné.

(Poznámka: Zajímalo by mě, proč se v textu objevuje slovo výzkumník v mužském rodě, když z textu je jasné, že šlo o výkumnici. U tématu genderu je to poměrně úsměvné.)

Závěr: Závěrečná práce splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v příslušném oboru.

V rámci rozpravy nad předkládanou prací navrhuji **následující diskusní okruhy** či **otázky**:

1. Autorka by mohla blíže vysvětlit jeden ze svých základních předpokladů, který naznačuje, že téma genderu je kontroverzní. Proč to tak vidí?
2. Na s. 14 hovoří autorka o vytříbení lidskosti v žácích. Co to přesně znamená? Jak poznáme, že k vytříbení skutečně došlo?
3. V kapitole č. 2 se autorka věnuje mj. tomu, jak o kontroverzních tématech vyučovat. Představuje poměrně širokou škálu přístupů (které se mnohdy překrývají). V textu ale trochu chybí diskuse, který z přístupů (případně jakou jejich kombinaci) autorka preferuje a proč.

V Praze, 6. 1. 2020

PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.